

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 511.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796475475856.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

intentio furandi: lat.: hensigten at stjæle; at »advokaterne« her og i det flg. betjener sig af latin skal markere en juridisk lærdom grundet på Romerretten; dennes retsregler kodificeredes i 6. årh. af den østrom. kejser Justinian under betegnelsen Corpus juris (hvis generelle del er »Institutiones«); den har imidlertid aldrig udgjort retsgrundlag i Da. - *furtum*: lat.: tyveri. - *din sorte Hund*: advokaten bærer sort embedsdragt. - *Beest*: (umælende) dyt. - *furandi propositum*: lat.: hensigten at stjæle. - *Qyicunque (...) ergo*: lat.: hvem der om natten bryder ind i andres huse, han skal regnes for tyv eller natlig bandit, og således har den anklagede gjort, altså. I Corpus juris forekommer der en retsregel, Digesta 47-2-21, der siger det stik modsatte (*Corpus Juris Civilis* I, udg.: Mommsen, Berlin 1895, s. 766)! - *Nego (...) irruperit*: lat.: jeg benægter oversætningen, nemlig at han er brudt ind; i den her anvendte form for logisk slutning, den såk. syllogisme (jvf. *Erasmus Montanus*), kaldes den af præmisserne, der har konklusionens prædikat (»egenskabs-led«, her: tyv) som subjekt (grammatikkens grundled), for oversætning; »advokaten« synes derfor at forveksle over- og undersætning! - *Res manifesta (...) reo*: lat.: sagen er åbenbar i kraft af så mange fremstillede lovlige vidner og den anklagedes tilståelse. - *Qyicunque vi (...) confiteri*: hvem der med magt eller med frygt er blevet tvunget til at tilstå. - *Vis*: lat.: magt. - *Metus*: lat.: frygt. - *Krog-Love*: kneb, lovtrækkeri; udtrykkelig forbudt i Chr. V's Danske Lov fra 1683 (1-5-7); under en virkelig retssag havde en sådan beskyldning altså været ganske alvorlig.